

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o prenovi metode Skupnosti (smernice) (mnenje na lastno pobudo)

(2011/C 51/05)

Glavni poročevalec: **g. MALOSSE**

Soporočevalec: **g. DASSIS**

Evropski ekonomsko-socialni odbor je 17. decembra 2009 sklenil, da v skladu s členom 29(2) poslovnika pripravi mnenje na lastno pobudo o naslednji temi:

Prenova metode Skupnosti (smernice).

Pododbor za prenavo metode Skupnosti, zadolžen za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejel 19. maja 2010 (poročevalec g. MALOSSE, soporočevalec g. DASSIS).

Zaradi obnove mandata Odbora je Evropski ekonomsko-socialni odbor na 466. plenarnem zasedanju 19., 20. in 21. oktobra 2010 (seja z dne 21. oktobra) za glavnega poročevalca imenoval g. MALOSSA in mnenje sprejel s 187 glasovi za, 5 glasovi proti in 6 vzdržanimi glasovi.

1. Sklepi in priporočila

1.1 Evropska unija kljub svojim precejšnjim uspehom in vse večjemu pomenu ne neha dvomiti in vzbujati dvomov vase. Čeprav je ekonomska in monetarna unija okronana z uspehom eura, pa jo danes bolj kot katerikoli drug del sveta pretresa finančna kriza. Lizbonska strategija Uniji ni omogočila, da bi v gospodarstvu znanja postala vodilna v svetu. Zaradi teh težav postajajo državljani vse nestrpnější in mnogi se sprašujejo, ali bo Unija lahko kos velikim izzivom našega časa: globalizaciji, podnebnim spremembam in obvladovanju gospodarske in finančne krize.

1.2 V časih dvoma je vedno dobro pomisliti na „osnove“ uresničevanja evropskega projekta. Treba je prenoviti in ponovno uveljaviti metodo Skupnosti, ki je Evropski uniji prinesla zlate čase.

1.3 EESO se zavzema za uporabo metode Skupnosti za področja, s katerimi državljani danes povezujejo svoja pričakovanja: ponovni zagon evropskega gospodarstva, oživetev izobraževalnih, inovativnih in raziskovalnih sistemov, zanesljivost oskrbe z energijo, trajnostni razvoj in boj proti podnebnim spremembam, spodbujanje enakih možnosti in podjetniškega duha, svoboda gibanja in mobilnost ob spoštovanju socialnih pravic ter razvoj evropskih storitev splošnega pomena, zlasti na področju komunikacij, okolja, zdravja, varnosti in civilne zaščite.

1.4 Ta prenova metode Skupnosti bo lahko uspešna le, če jo bodo spremljala zadostna sredstva, kot so ustrezno povečanje proračuna EU, razvoj javno-zasebnih partnerstev, boljše usklajevanje med nacionalnimi in evropskimi proračuni ter konsolidacija evropskega denarnega sklada.

1.5 EESO tako meni, da metoda Skupnosti za leto 2010 in naslednja leta v tem desetletju ne more biti enaka, kot je bila v

šestdesetih ali osemdesetih letih minulega stoletja. Danes je pomembno, da so državljani vključeni in lahko sodelujejo, zlasti v okviru participativne demokracije in z akterji civilne družbe. Tako EESO zahteva za evropsko civilno družbo vse večjo vlogo pri oblikovanju evropske politike, pa tudi pri ocenjevanju vpliva te politike, da bi zagotovili njeno učinkovito izvajanje ali po potrebi popravljali negativne vplive.

1.6 Če je metoda Skupnosti ustrezno prilagojena sedanjim izzivom in pričakovanjem državljanov ter so predvidena učinkovita sredstva za njeno izvajanje in je prenovljena z boljšim sodelovanjem civilne družbe, lahko postane – in mora ponovno postati – katalizator za ponovno oživetev evropskega združevanja.

2. Razlogi za prenavo metode Skupnosti

2.1 Od vsega začetka evropskega projekta je metoda Skupnosti orodje za izvirno in uspešno graditev Evrope, katere rezultat je današnja Evropska unija. Njene značilnosti so:

- skupna sredstva za doseganje skupnih ciljev,
- projekti v znamenju splošnega pomena,
- odprte in demokratične razprave, v katere je vključena civilna družba,
- večinsko odločanje ob spoštovanju prava,
- učinkovit upravni in sodni nadzor nad izvajanjem odločitev,

— neposredno vplivanje in neposredni sogovorniki v gospodarstvu in družbi.

Prav uporaba te metode je omogočila najpomembnejši napredek v Evropski uniji.

2.2 Države članice so na področjih, ki jih Pogodbe ne urejajo neposredno, ohranile večji del ali vse pristojnosti: od tradicionalnih vprašanj suverenosti, kot so obramba in policija, do drugih vprašanj s političnim, kulturnim in zgodovinskim obeležjem, kot so davčna politika ali delovni odnosi. Meddržavno sodelovanje na takih področjih je tudi samo po sebi pomemben vidik graditve Evrope, ki bi ga bilo treba prav tako proučiti, da bi izmerili njegov dejanski vpliv in ocenili, ali je ustrezen glede na dane okoliščine in izzive, s katerimi se Evropska unija sooča danes.

2.3 Uspešen pristop Skupnosti k doseganju ključnih skupnih ciljev sta spremljala gospodarski razvoj in politično poglobljanje procesa evropskega povezovanja. S temi uspehi je Skupnost postala tako privlačna, da zanjo na evropski celini ni bilo alternative. Sledilo je več širitev, najprej na zahod – tako na sever kot tudi na jug – potem pa, po padcu železne zavese, še na vzhod.

2.4 Vendar je metoda Skupnosti v zadnjih letih izgubila moč in privlačnost. Evropska komisija ni vedno vzbujala vtisa, da ima v rokah sredstva in voljo za prevzemanje pobud v skladu z izzivi in pričakovanji. Danes pa se Evropska unija znova sooča z novimi izzivi zaradi vse bolj neizprosne globalizacije ter gospodarske in finančne krize, ki potiska v težave številna, zlasti mala in srednje velika podjetja, ter zastruje družbene neenakosti na račun vse številnejših ljudi, ki so se znašli na robu družbe ali vsaj v velikih težavah. Državljeni EU postajajo vse bolj nezaupljivi do evropskega projekta, za katerega se jim zdi, da jim povzroča več težav kot pa prinaša rešitev.

2.5 Premajhna evropska sposobnost uveljavljanja na kopenhavnskem vrhu o podnebnih spremembah leta 2009 in nesposobnost Unije, da bi se sama odzvala na finančne težave ene od držav članic območja eura, sta le še poslabšali to zaznano splošno nelagodje, ki je pretreslo tudi svet financ.

2.6 Glede na vse hitrejšo globalizacijo se zdi Evropska unija prav počasna in zapletena v svoja nasprotja, kompleksnosti in okornosti. Z začetkom veljavnosti Lizbonske pogodbe se EESO zavzema za to, da bi prenovili metodo Skupnosti in tako dosegli nujno potrebni novi zagon, da bi Evropa našla svoje mesto na mednarodnem gospodarskem in političnem prizorišču. Priporočila Evropskega ekonomsko-socialnega odbora zajemajo zlasti naslednja ključna vprašanja:

— uveljavljanje evropske identitete in splošnega evropskega interesa;

— usklajenost ciljev in sredstev;

— udeležbo civilne družbe.

3. Uveljavljanje evropske identitete in splošnega evropskega interesa

3.1 Metode Skupnosti ne bo mogoče oživiti brez močnejše uveljavitve skupne evropske identitete, da bi jo spodbujali onkraj nacionalnih interesov in razlik. Tako ni smiselno sprejemati vse več zakonskih določb o odpiranju javnih trgov, če države članice in njihovi nacionalni organi nimajo nobene realne spodbude, da bi kupovali evropske izdelke, še posebej, ker se soočajo z občutljivostjo „svojih“ davkoplačevalcev in pritiski „svojih“ podjetij, saj se „evropsko“ še naprej enači s „tujim“. Ob tem pa bo ključne skupne cilje v globaliziranem svetu lahko z združenimi močmi dosegla le združena Evropa.

3.2 V tem smislu je zlasti pomembno opredeliti splošni interes Skupnosti. Komisija bi morala bolj spodbujati razpravo na tem področju in se ji ne bi smela izogibati, kot se je še pred nedavnim zgodilo med finančno krizo in spricho težav ene od držav članic območja eura. Prepogosto se zdi, da se Komisija ozira na akutne občutljivosti držav članic in nacionalnih organov, čeprav bi pravilno pojmovani skupni interes vseh pogosto zahteval rešitve, pri katerih bi bila v ospredju solidarnost in skupnost interesov.

3.3 Zdi se, da Evropska komisija vse težje opredeljuje in zastopa ta splošni evropski interes, čeprav je ravno to njena naloga. Morala bi ponovno najti svoj zagon iz šestdesetih in osemdesetih let. Danes ni več sama in ustvarjanje novega institucionalnega trikotnika z močnejšim Parlamentom in predvidenim predsednikom Evropskega sveta bi jo moralo spodbuditi k temu, da v celoti prevzame svojo vlogo gonilne sile in nadzornega organa.

3.4 Evropski parlament mora v prihodnje imeti odločilno vlogo pri opredeljevanju splošnega evropskega interesa, saj predstavlja državljane. Ob njem bi morala oba svetovalna odbora (EESO in OR) delovati kot katalizatorja ter spodbujati pobude Evropske komisije in jih krepiti, ne da bi pri tem zanemarjala pravico do pobude državljanov in vse druge posrednike civilne družbe.

3.5 Prenova metode Skupnosti ima pomen le, če bo obenem znova pregledan tudi koncept „subsidiarnosti“, ki so ga doslej razlagali samo enostransko, namreč kot sredstvo za upočasnitev metode Skupnosti in uvedbo novih politik Skupnosti. Potreben je nov, bolj dinamičen pristop k temu konceptu, v skladu z načelom – ki se bo zaradi učinkovitosti in ekonomije obsega vse pogosteje izkazalo kot koristno –, da se vse, kar zahteva znatna sredstva, prenese na evropsko raven: infrastrukturo, raziskave in razvoj, industrijsko politiko, obrambo, zunanjo politiko, varnost, zdravstveno politiko itd. Državljeni Unije bodo to lahko razumeli, če jim bodo njihovi nacionalni voditelji nehali prikrivati resnico.

3.6 Glede na vse večji prepad med državljani in institucijami EU je pomembno, da Unija določi nova področja uporabe metode Skupnosti v skladu z velikimi pričakovani državljani.

3.6.1 Čas je tudi za razvoj evropskih storitev splošnega pomena na področjih, na katerih so te zaradi razvoja in izzivov zdaj potrebne: civilna zaščita, nujna mednarodna pomoč, carinske službe, promet, raziskovalna središča, širokopasovna omrežja itd. Na tem novem temelju bi lahko v okviru javno-zasebnih partnerstev spodbujali evropske koncesije splošnega pomena, da bi razvili vseevropska omrežja (promet, energija, telekomunikacije) za krepitev kohezije in konkurenčnosti Evropske unije.

3.6.2 Da bi olajšali življenje državljanov in podjetij in jim posredovali spoznanje, da notranji trg res obstaja, bi bilo treba nemudoma sprejeti tudi nekatere pobude, katerih splošna korist je že dolgo znana: evropska industrijska politika, oprta na sinergije, da bi se spopadli z globalizacijo, evropski statut za mala in srednje velika podjetja, za ustanove in združenja, enotna kontaktna točka za davčne zadeve v primeru čezmejnih dejavnosti MSP, patent Skupnosti. Treba bo razviti tudi nekatere zakonodajne instrumente, da bi zagotovili prosto gibanje ljudi ob ohranjanju socialnih pravic in kolektivnih pogodb. Prav tako bi lahko sprožili še nadaljnje pobude, s pobudami državljanov prek parlamenta in EESO, še posebej na področju zanesljive oskrbe z energijo, trajnostnega razvoja in varstva potrošnikov.

3.6.3 Kot je EESO že večkrat opozoril, se je izbira direktive na tako pomembnem področju, kot so javni trgi, izkazala za zelo velik neuspeh, brez dvoma največji v zgodovini uresničevanja enotnega trga. Več kot 30 let po Enotnem evropskem aktu so javna naročila še vedno preveč razdrobljena. Velika količina zelo podrobnih direktiv EU in dodatne nacionalne zakonodaje ter številne izjeme so zaradi pomanjkanja duha skupnosti privedle do tega, da še vedno obstaja omejevanje dostopa v obsegu 15 % evropskega BDP. Na tem področju, tako kot po potrebi na drugih, bi morala Evropska komisija namesto direktivi, za izvajanje katere je potreben prenos v nacionalno zakonodajo, dajati prednost predpisom, ki se uporabljajo neposredno.

3.6.4 Evropska unija mora več vlagati v „trikotnik znanja“: izobraževanje, raziskave in inovativnost. Izobraževanje – ki je, kot je znano, eden ključnih elementov za zagon evropskega gospodarstva – Evropski uniji ne sme ostati tuje. Po zgledu uspešne pobude Erasmus bi morali na evropski ravni z novim pristopom, izhajajočim iz splošnega interesa, oblikovati bolj

ambiciozne programe mobilnosti, spodbujati izmenjave prek evropske mreže univerz, oblikovati posebne pobude za spodbujanje ključnih kompetenc ter spodbujati podjetniški duh in ukrepe za ciljne skupine. Na področju raziskav in inovacij mora 8. evropski okvirni program postati simbol nove Evrope in se osredotočiti na področja, kot je nanotehnologija, z raziskovalnimi središči Skupnosti, resničnim evropskim industrijskim projektom ter ustreznimi človeškimi in finančnimi viri.

3.6.5 Ekonomska in monetarna unija bi morala postati jedro evropske identitete in kohezije. Danes smo od tega še zelo daleč; to je zelo nazorno pokazala različnost nacionalnih ukrepov, ki so jih države članice območja eura sprejele v gospodarski in finančni krizi. Države članice območja eura bi morale tesneje sodelovati, kar bi pozitivno vplivalo na dinamičnost in učinkovitost celotne Unije, in tako postati napreden laboratorij za gospodarsko in finančno povezovanje. EESO podpira uvedbo „nadzora“ nacionalnih gospodarskih politik, ki ga je predlagala Komisija. Po njegovem mnenju mora ta naloga daleč presežati zgolj računovodsko vlogo po zgledu OECD in upoštevati politične prednostne usmeritve državljanov EU, zlasti glede socialne kohezije, boja proti izključenosti, ustvarjanja delovnih mest ter razvoja ustvarjalnosti in podjetnosti.

3.6.6 Evropska unija mora na podlagi skupne valute tudi enotno nastopati v okviru mednarodnih ekonomskih in finančnih zasedanj, zlasti skupine G20, ter na evropski ravni utrditi svoje sodelovanje v Mednarodnem denarnem skladu in Svetovni banki.

3.6.7 Okrepitev evropske zunanje politike je eden ključnih elementov Lizbonske pogodbe. Prinaša zlasti vzpostavitev diplomatske službe, položaja Visokega predstavnika (ki je hkrati podpredsednik Komisije) ter oblikovanje delegacij Evropske unije, ki bodo v tretjih državah nadomestile delegacije Evropske komisije. Pomembno je ambiciozno izvajati Pogodbo, da bi Evropa dejansko nastopala enotno, navzven odločneje in dosledneje, hkrati pa na političnem, gospodarskem, kulturnem, znanstvenem in trgovinskem področju strukturirano oblikovala resnično usklajevanje zunanjih ukrepov namesto da dopušča majhna rivalstva, ki njen položaj samo slabijo.

4. Zagotovitev ustreznosti ciljev in sredstev

4.1 Če so bili številni cilji Skupnosti doseženi le delno, se je to zgodilo pogosto zato, ker ni bilo odločenosti glede njihove polne uresničitve, in zato, ker jim niso bila namenjena potrebna skupna sredstva.

4.1.1 V zvezi s tem vsebuje poročilo Maria Montija⁽¹⁾ o ponovni oživitvi notranjega trga zelo dobre predloge, s katerimi bi končno zagotovili njegovo učinkovito uresničitev: oživitev mreže SOLVIT, oceno izvajanja direktiv, vključevanje nacionalnih organov, parlamentov in civilne družbe, ter odpravo zadnjih ozkih grl, zlasti pri prostem gibanju oseb. EESO zato priporoča, da se to poročilo po ustreznem posvetovanju s skupinami civilne družbe dopolni z natančnim akcijskim načrtom z ustreznimi roki za izvedbo.

4.1.2 Za pokrivanje novih področij uporabe metode Skupnosti bo potrebna ustrezna finančna podpora Unije (proračunska sredstva, posojila, javno-zasebna partnerstva itd.). Uspeh ESPJ leta 1951 je temeljil na zagotovitvi zadostnih sredstev za doseganje ciljev. Sedanji proračun Unije (manj kot 1 % BDP) je veliko preskromen, da bi bilo mogoče doseganje ciljev, ki ga pričakujejo državljani, na vseh področjih, kjer bi morala Unija poseči zaradi večje učinkovitosti. Redno povečevanje proračuna v obdobju od leta 2013 do leta 2020 proti cilju 2 % BDP se zdi stvaren cilj in ob upoštevanju ekonomije obsega nikakor ni v nasprotju z potrebnim zmanjševanjem državnih dolgov držav članic – pod pogojem, da bodo nacionalne vlade razumele načelo prenosov sredstev z nacionalne na evropsko raven in da bodo to načelo dobro pojasnile državljanom. Tako bi lahko financirali zlasti potrebe po naložbah in velika infrastrukturna omrežja, spodbujali trikotnik znanja (izobraževanje, raziskave, inovativnost), krepili kohezijsko politiko in Uniji zagotovili človeške in finančne vire za njeno zunanjo politiko.

4.1.3 Za financiranje vsega tega do leta 2020 potrebuje EU lastna sredstva in boljše usklajevanje med nacionalnimi proračuni in proračunom EU. Ker se izzivi za javne finance zaradi finančne krize iz leta 2008 povečujejo, ne bo težko dokazati, da se dolgovi – tudi brez vpliva na rast – hitreje zmanjšujejo, če države članice združijo svoja sredstva za financiranje javnih izdatkov, kot so obramba, varnost na mejah, zunanje pomoči, raziskave, industrijska politika itd. Pokazati morajo le ustrezno politično voljo.

4.1.4 V zvezi s finančno krizo bi moral biti prvi pomembni korak v tem, da bi oblikovali resničen evropski denarni sklad za intervencije in stabilizacijo območja eura (nekakšne evropske zvezne rezerve), s pomočjo katerega bi lahko solidarno premagovali težave posamezne države članice. Moralo pa je priti najprej do padca eura in zaostritve krize v eni od držav članic, da so države položile temelje za takšen sklad in se odločile za – ne več dvostransko, temveč skupno – ukrepanje, pri tem pa bodo sicer še naprej jemale dodatno pomoč Mednarodnega denarnega sklada.

4.1.5 Poleg tega je povsem jasno, da je mogoče cilja povežovanja in kohezije doseči samo z boljšim dodeljevanjem evropskih sredstev, da bi močnejše podprli čezmejne programe, za

katere je namenjen le odstotek proračunskih sredstev, čeprav so ključen vezni člen za uspešno delovanje enotnega trga. Uspeh strategije Evropa 2020 je torej odvisen tako od virov kot tudi od tega, ali državljani njene cilje dejansko podpirajo, o čemer danes ne moremo govoriti.

4.2 Evrope sedemindvajseterice ni več mogoče upravljati kot Evropo šesterice. Institucionalni trikotnik upravičeno namenja Evropskemu parlamentu bolj pomemben položaj. Tudi državljanski pobudi, ki mora postati resničen instrument demokracije, bi morale institucije in praksa čimprej zagotoviti večjo težo.

4.2.1 Razširitev področij pristojnosti Skupnosti je spremljala tudi razširitev uporabe postopka soodločanja med Parlamentom in Svetom. Nasprotno pa nadaljnje pogodbe, v katerih so določena ta nova pravila, niso ustrezno prilagajale tudi postopkov posvetovanja. EESO je zdaj zaprosen za obravnavo predlog Komisije šele, ko se začne postopek soodločanja, čeprav bi moral biti vključen že dolgo prej.

4.2.2 EESO bi lahko svojo posvetovalno vlogo opravljal veliko učinkoviteje, če bi bil za svetovanje zaprosen že pred organi soodločanja, tj. takoj ko bi bila izdelana predhodna ocena učinka. Tedaj bi tudi raziskovalno mnenje doseglo polno upravičenost. Mnenje Odbora bi bilo tako mogoče skupaj z oceno učinka priložiti predlogu, ki bi ga Komisija predložila organom soodločanja. Prav tako bi moral imeti poročevalec EESO možnost, da spregovori pred pristojnim odborom Evropskega parlamenta.

4.2.3 Komisija bi morala zagotoviti ustrezno posvetovanje tudi, kadar bi razmišljala o umiku že predstavljenega predloga, zlasti kadar ta neposredno zadeva akterje civilne družbe. Tako Komisija ne bi smela brez posvetovanja umakniti osnutka priprave evropskega statuta za združenja.

4.2.4 Kar zadeva upravo, mora Unija dejavneje skrbeti za spoštovanje načela enakosti spolov, in sicer tako, da bi ženskam omogočala enakopraven dostop do središč odločanja in posvetovanja.

4.3 Lizbonska pogodba je znova razširila področje uporabe odločanja s kvalificirano večino, ki je tako postalo pravilo delovanja Evrope sedemindvajseterice. Pa vendar je na nekaterih področjih – npr. na področju obdavčevanja – še naprej potrebno odločanje s soglasjem, čeprav so ta področja zelo povezana z vprašanji Skupnosti. Izkušnje jasno kažejo, da takšna zahteva na področjih, kjer se še vedno odloča s soglasjem, zlahka zavre delovanje Unije. Tako je milo rečeno protislovno, da Uniji – čeprav želi postati najbolj konkurenčno in dinamično na znanju temelječe gospodarstvo na svetu! – kljub večkratno izraženim nameram Evropskega sveta ni uspelo utreti poti za sprejetje patenta Skupnosti, za kar je še naprej potrebno odločanje s soglasjem.

⁽¹⁾ Nova strategija za enotni trg v službi evropskega gospodarstva in družbe – poročilo Maria Montija predsedniku Evropske komisije Joséju Manuelu Barrozu z dne 9. maja 2010.

4.3.1 Pa vendar se je v preteklosti večkrat izkazalo, da je bilo mogoče z uporabo metode Skupnosti, če je bilo treba, obiti oviro v obliki odločanja s soglasjem. Tako je bilo na primer mogoče, da je socialni protokol in Listino o temeljnih socialnih pravicah najprej ratificiralo 11 držav članic, medtem ko se jim je Združeno kraljestvo pridružilo šele pozneje. Ali ne bi mogli takšne prožnosti pokazati tudi na drugih področjih, kjer se pojavljajo zastoji, npr. pri patentu Skupnosti ali pri usklajevanju davčnih osnov za podjetja?

4.3.2 Ekonomska in monetarna unija je zagotovo dober primer uspešnega okrepljenega sodelovanja, ki se je začelo z majhno skupino držav, vendar je bilo vedno odprto za tiste države, ki so se bile pozneje zmožne pridružiti. A z zvezno zasnovano Evropsko centralno banko skupini eura še vedno ni uspelo postaviti na noge skupnega gospodarskega upravljanja, primerljivega z monetarno unijo. Čas, ki je bil izgubljen v zadnjih desetih letih, vzbuja zaskrbljenost. Če v prihodnjih desetih letih ne bo nadoknaden, bodo ogroženi kohezija, konkurenčnost in delovna mesta na območju eura, da seveda ne govorimo o nadaljnjem obstoju eura. Za izhod iz tega stanja je nujno pregledati delovanje skupine eura, da bi dosegli večjo učinkovitost in transparentnost, zlasti tako, da bi zagotovili redna srečanja voditeljev držav ali vlad z območja eura (da se ti ne bi srečevali samo v kriznih situacijah) in da bi se sej udeleževali tudi ministri drugih resorjev, povezanih z razvojem eura, kot npr. ministri za socialo in industrijo.

4.4 V Uniji 27 držav članic je vprašanje pravilnega prenosa direktiv in skladnosti nacionalnih politik z eurom seveda ključnega pomena. Nič ne pomaga poenostavitev postopka sprejemanja direktiv, če se jih države članice branijo prenesti v zakonodajo v predpisanih rokih ali če dodatno sprejemajo odvečne nacionalne določbe.

4.4.1 Komisija bi morala nadalje razviti svoje preglede stanja prenosa direktiv, ki so pogosto učinkovito sredstvo pritiska na države članice, ki ne ravnajo ustrezno. O teh razmerah bi se morali posvetovati tudi z različnimi skupinami organizirane civilne družbe.

4.4.2 Po potrebi bi morala biti pomoč Skupnosti bolj osredotočena na izboljšanje razmer, v katerih države članice prenašajo in izvajajo predpise EU, ter na odpravljanje ovir in trenj, ki še vedno obstajajo na teh področjih.

5. Spodbujati udeležbo civilne družbe

5.1 Prepogosto pozabljamo na cilj evropskega povezovanja, kot ga je nekoč videl Jean Monnet: „Ne združujemo držav, temveč povezujemo ljudi.“ Nezaupanje, ki so ga volivci v

zadnjih letih pokazali na referendumih o prihodnosti Evrope, nas mora prisiliti k razmisleku o oblikah udeležbe civilne družbe, ki danes očitno niso zadostne.

5.2 Predpisi EU še vedno nastajajo predaleč od državljanov. Upravičena pričakovanja državljanov glede svoboščin, varnosti in poenostavitve prepogosto razočarajo blokade ali kompromisi na podlagi najmanjšega skupnega imenovalca, ki jih sklepajo države članice in njihove nacionalne uprave. Zato bi bilo treba spodbujati sodelovanje predstavnikov civilne družbe, zlasti uporabnikov, pri delu regulativnih odborov, in sicer po zgledu poskusnih metod v projektih poenostavitve SLIM, vendar tako, da bi bili uporabniki tokrat vključeni že prej, torej med samim postopkom priprave predpisov, in ne šele potem, ko so ti že sprejeti in se poskuša odpraviti najhujše pomanjkljivosti, na katere so opozorili prizadeti!

5.3 Prav tako je treba akterjem civilne družbe priznati evropske prostore svobode in odgovornosti, v katerih bodo lahko opredelili skupna pravila, ki jih zadevajo, in sicer v okviru neodvisnega samoreguliranja, ali pa razjasnili nekatere vidike državnega urejanja na njihovih področjih, na povabilo zakonodajalca, da pripravijo koregulacijo. Z Maastrichtsko pogodbo je bila evropskim socialnim partnerjem na njihovo izrecno zahtevo priznana pravica do kolektivnih pogajanj. Ne da bi Pogodba to izrecno predvidevala, so se tovrstni pristopi razvili tudi na drugih področjih: na področju tehnične standardizacije, priznavanja poklicnih kvalifikacij, opravljanja storitev, trgovine, zlasti e-trgovine, zanesljivosti dobave in plačil, pravic potrošnikov, energije in okolja. Odbor jih je zajel v informativno poročilo in jih podprl. Izvajanje teh pristopov je opredelil evropski medinstitucionalni sporazum iz leta 2003. Zdaj mora evropski zakonodajalec v predpisih podrobneje urediti prostore svobode in spodbujati te prakse, ki se izvajajo pod njegovim nadzorom in zakonodajalca dopolnjujejo. Prav tako bi bilo treba spodbujati tudi alternativne oblike reševanja sporov, kot so poravnave in mediacije.

5.4 Evropa ne bo napredovala, če Evropejci ne bodo spodbujeni, naj se počutijo kot državljani EU in naj tako tudi ravnajo. Za to jim je treba ponuditi skupna orodja, ki jih zdaj še nimajo: jasnejše ekonomske in socialne pravice, enostavnejše postopke, neodvisnejša pravna sredstva, resnične skupne statute (npr. za združenja, podjetja in fundacije). Evropo je treba občutiti kot potrebo najprej na lokalni ravni (državljeni, združenja, lokalno izvoljeni predstavniki) in postati mora skupni cilj, na katerega bodo vsi ponosni.

5.5 Treba je torej oblikovati večletni program z natančno opredeljenim časovnim razporedom vse do leta 2020, da bodo lahko državljani EU v lastne roke dobili sredstva, s katerimi bodo skupaj postali gonilna sila. Brez te sile ne bo prenove metode Skupnosti.

5.6 Ob nepogrešljivi podpori Evropskega parlamenta bi EESO, OR in velike evropske organizacije civilne družbe, ki so povezane s tremi skupinami Odbora („delodajalci“, „delojemalci“ in „razne dejavnosti“), lahko sprožili širok posvet o ključnih

temah splošnega pomena v prihodnjem desetletju, za katere bi bila lahko prenova metode Skupnosti – torej nove skupne politike – koristna.

V Bruslju, 21. oktobra 2010

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Staffan NILSSON
